

FESTA REMENÇA 2025 - GRANOLLERS DE ROCACORBA

INFORMACIÓ

QUÈ ÉS REMENCES 2025?

La segona meitat del segle XV va veure com a Catalunya esclataven dues de les revoltes camperoles més importants de l'Europa medieval. Aquestes revoltes camperoles, que van tenir com a centre tota la zona compresa entre les valls d'Hostoles, d'en Bas i de Llémèna, es van anar coent durant dècades en un entorn molt hostil, on els senyors feudals tenien un domini absolut sobre una pagesia que havia de sobreviure entremig de fams, caresties i epidèmies. A la vall de Llémèna trobem diversos personatges que van ser rellevants en els fets succeïts. Entre ells hi ha Pere Joan Sala, fill de Granollers de Rocacorba i cabdill de la segona revolta remença, la qual va donar lloc a la Sentència de Guadalupe de 1486 i l'abolició dels mals usos entre els pagesos remences.

Des de fa 15 anys la Vall de Llémèna commemora la seva història amb un espectacle de teatre itinerant en un lloc especial i diferent del territori. En aquesta edició ens desplaçem fins al nucli històric de Granollers de Rocacorba.

L'espectacle té 6 representacions al llarg del dia 25 de maig, amb un format d'itinerari. El públic es desplaça a peu pel conjunt patrimonial de Granollers de Rocacorba, on s'ubiquen 9 escenaris, 8 a cel obert i 1 d'interior. L'espectacle es produeix amb més de 80 persones de diferents àmbits: teatre popular, cant coral, dansaires i músics, a més de les persones que hi col·laboren amb vestuari, equip tècnic, direcció, attrezzo i vestuari, logística i organització.

LOCALITZACIÓ

Aquesta edició 2025 l'espectacle s'emplaça al municipi de Sant Martí de Llémèna i, concretament, en el nucli històric de Granollers de Rocacorba, a l'entorn de l'església de Santa Maria. **Si bé, el punt de sortida per al públic és a Sant Martí de Llémèna, des d'on hi haurà un servei de bus gratuït per pujar el públic fins a Granollers.**

ENTRADES:

-Hi ha 6 representacions al llarg del dia: 10.30 / 11.45 / 13.00 / 16.00 / 17.15 / 18.30 h.

-Cal adquirir entrada per a un dels horaris disponibles. Les places són limitades per a cada grup. Les entrades es poden comprar presencialment als Ajuntaments de la Vall de Llémèna, o via internet a la web www.valldellemena.cat. **VENDA D'ENTRADES FINS AL DIVENDRES 23 DE MAIG.**

L'ENTRADA CORRESPON A 1 BRAÇALET (1 COLOR DIFERENT PER A CADA HORARI). **Les persones que adquireixin entrada online podran recollir el seu braçallet a taquilla el mateix diumenge dia 25 de maig presentant el justificant de compra online MITJA HORA ABANS DE L'INICI DE L'ESPECTACLE A LA PLAÇA DE L'AJUNTAMENT DE SANT MARTÍ DE LLÉMENA (NO A GRANOLLERS DE ROCACORBA).**

-IMPORTANT. Atès que els horaris de representació estan limitats a un número màxim de persones, es comprovarà al pujar a l'autobús que el color del braçallet correspon a l'horari de

representació adquirit. No es pot accedir a l'espectacle en un horari diferent al corresponent a l'entrada.

-El públic que hagi adquirit l'entrada complerta, que inclou entrepà i beguda, podrà consumir abans o després de la representació teatral escollit per horari, atès que hi haurà servei de bar tot la jornada. El bar estarà ubicat a la Plaça de Sant Martí.

ACCESSIBILITAT

Durant la representació hi ha escenaris no accessibles per a cadires de rodes o persones amb mobilitat molt reduïda.

PÀRQUING I HORARI BUS GRATUÏT

AVÍS IMPORTANT. ELS VEHICLES ESTACIONEN A SANT MARTÍ DE LLÉMENA (NO A GRANOLLERS DE ROCACORBA) I EL PÚBLIC ARriba A GRANOLLERS AMB SERVEI DE BUS GRATUÏT :

- L'ACCÉS AMB VEHICLE PARTICULAR FINS A GRANOLLERS DE ROCACORBA ESTÀ RESTRINGIT. Les pluges han afectat la zona d'aparcament.

- Cal que el públic estacioni el vehicle al pàrquing que estarà habilitat a prop de l'Ajuntament de Sant Martí de Llémena.

- A la plaça hi haurà el punt de validació de les entrades adquirides online. Amb la validació es donarà el braçalel identificatiu del grup horari corresponent i serà el tiquet per pujar a l'autobús.

- El bus estarà estacionat a la zona habilitada. Hi haurà un horari de sortida específic per a cada grup horari.

-En cas d'haver de validar l'entrada online per recollir el braçalel, recomanem arribar a Sant Martí de Llémena amb un mínim de 30 minuts per estacionar el vehicle, validar l'entrada i accedir a l'autobús.

- HORARIS DE SORTIDA D'AUTOBÚS DES DE SANT MARTÍ DE LLÉMENA A GRANOLLERS DE ROCACORBA SEGONS L'HORARI DE REPRESENTACIÓ DE CADA GRUP. Recomanem estar a Sant Martí de Llémena 30 minuts abans de la representació:

- Representació de les 10.30. Sortida de l'autobús a les 10.15 des de Sant Martí de Llémena. Recomanem ser-hi a les 10.00h
- Representació de les 11.45. Sortida de l'autobús a les 11.30 des de Sant Martí de Llémena. Recomanem ser-hi a les 11.15h.
- Representació de les 13.00. Sortida de l'autobús a les 12.45 des de Sant Martí de Llémena. Recomanem ser-hi a les 12.30hh.
- Representació de les 16.00 Sortida de l'autobús a les 15.45 des de Sant Martí de Llémena. Recomanem ser-hi a les 15.30h.
- Representació de les 17.15 Sortida de l'autobús a les 17.00 des de Sant Martí de Llémena. Recomanem ser-hi a les 16.45h.
- Representació de les 18.30 Sortida de l'autobús a les 18.15 des de Sant Martí de Llémena. Recomanem ser-hi a les 18.00h.

ESPECTACLE “LLIBERTAT”

ESCENA 1. CARTA DE PRESENTACIÓ

L'obra comença amb una escena introductòria mitjançant la figura dels joglars. Aquest primers minuts serveixen per situar l'espectador tant en el context històric com emocional de la peça. Els joglars criden el públic a escoltar la història dels pagesos remences de la Vall, i acompanyar-los en aquest viatge col·lectiu de memòria i resistència.

Ens situem a l'any 1462, en plena crisi feudal, just abans de l'esclat de la primera revolta remença. La mort del baró de Granollers de Rocacorba deixa el poder en mans de la baronessa, qui es presenta com encara més implacable.

L'escena també introdueix diversos personatges remences —homes, dones i infants desplaçats per la guerra i la pesta— que arriben a la vila buscant esperança i suport en la figura de Francesc de Verntallat i Pere Joan Sala, líders del moviment remença. A través del diàleg entre aquests personatges es posen de manifest les condicions de vida dels pagesos, les injustícies del sistema feudal i la llavor de la revolta que comença a germinar.

ESCENA 2 – EL CASAMENT

L'acció es trasllada als voltants i a l'interior de l'església de Granollers de Rocacorba, on el poble es prepara per a la missa fúnebre del difunt baró. En aquest espai sacre —aparentment dedicat a la pau i l'espiritualitat— es fa ben palesa la tensió entre les estructures de poder i la vida quotidiana dels pagesos.

La primera part de l'escena segueix les dones remences que, seguint l'encàrrec de Francesc de Verntallat, intenten fer arribar un missatge clau a Pere Joan Sala. Aquest fragment ens mostra el compromís dels més joves amb la causa i el valor de la transmissió d'informació en temps convulsos.

La segona meitat de l'escena introdueix un nou conflicte: el casament de dues criatures remences condicionat pel pagament d'un tribut abusiu —una mostra dels “mals usos” que la revolta remença vol erradicar. Les mares, Angelina i Enriqueta, amb determinació i un punt d'ironia, intenten intercedir davant del rector i la baronessa per evitar aquest peatge feudal. A través d'aquest diàleg, l'escena il·lustra de manera vívida com la vida íntima i familiar dels pagesos estava condicionada per l'opressió institucional i la manca de llibertats personals.

Apareixen també els senyors de Margarit i la baronessa Agnès d'Avinyó, en una tensió social i

ESCENA 3 – EL BANQUET

La tercera escena transcorre en un espai que aparentment hauria de ser de pau i celebració: un banquet a l'exterior de l'església, ofert pel rector després del funeral del baró. Però, en realitat, aquest “Jardí de les Pregàries” es converteix en un escenari d'enfrontaments verbals, retrets i tensions latents entre els estaments de poder i els pagesos.

L'escena comença amb una mostra de cortesia eclesiàstica i noblesa afectada, però ràpidament s'hi infiltra la rancúnia i el menyspreu mutu entre la baronessa Agnès d'Avinyó i els senyors de Margarit. Les burles i les insinuacions sobre la moralitat del difunt baró —especialment al voltant

del "dret a cuixa" — posen damunt la taula una realitat perversa: els abusos sexuals dels senyors sobre les pageses, sota la protecció dels anomenats "mals usos".

És en aquest context que apareix Eulàlia, tia d'en Pere Joan Sala, per intercedir per la seva neboda, Coloma, jove embarassada i obligada a servir al castell. La seva súplica és rebutjada amb menyspreu per la baronessa, que pretén retenir la jove com a dida per a la seva pròpia família. Aquesta situació destapa, de manera crua, la deshumanització i la violència estructural envers els pagesos, especialment les dones.

Davant la passivitat del rector i l'arrogància dels nobles, Eulàlia esclata en una declaració de rebel·lia. És un moment clau de l'obra: el crit de resistència s'expressa de forma directa i emocional, i posa veu a un poble oprimat que comença a alçar-se. El discurs d'Eulàlia, ple de dignitat i ràbia, anticipa que la revolta és a punt de convertir-se en acció.

ESCENA 4 – LA CRIDA

Ens trobem davant de l'església, en un camp on la rutina aparent es trenca per una activitat poc habitual: un grup de dones pageses, joves i grans, broden teles amb dedicació i certa desconfiança. No saben ben bé per què ni per a qui ho fan, però l'encàrrec ha vingut a través d'en Siset, un pagès honest i bonhomí, que alhora tampoc té tota la informació. Aquesta opacitat genera neguit i sospites.

En aquesta escena hi ha una barreja de vida quotidiana, treball, queixes domèstiques i humor irònic que reflecteix l'esgotament de les dones pageses, sempre subordinades al poder i al treball silenciosos. La conversa esdevé una finestra als pensaments i malestars que cada cop bullen amb més força dins la comunitat.

Amb l'arribada d'en Siset i el seu fill Esteve, es comencen a entreveure els veritables motius que s'amaguen rere aquest estrany encàrrec de brodats: hi ha una crida a punt de fer-se pública. El nom d'en Pere Joan Sala comença a planar per sobre de l'escena, com una espurna que pot encendre l'espai. És la crida a la revolta, però encara no s'ha dit clarament.

L'escena tanca amb una declaració col·lectiva de rebel·lió. El poble està despert, organitzat i decidit. Ara, només queda fer arribar la crida a tots els racons de les terres remences. La revolta ja no és un somni: comença a ser una realitat.

ESCENA 5 – RENTANT ELS DRAPS BRUTS

Aparentment, tot comença amb una estampa quotidiana i amable: dones rentant roba al safareig, mentre les nenes juguen a l'aigua. Però com bé indica el títol, aquesta escena és una metàfora poderosa: rentar la roba és, també, "rentar els draps bruts" de la comunitat. Aquí es cus i es renta, però sobretot es parla, es remenen secrets i es fa safareig, tant literal com figuradament.

Tot canvia quan les nenes troben un parrac misteriós amb el dibuix d'una forca. Aquest símbol, clarament vinculat a la revolta remença, genera una barreja de curiositat i temor. Les dones intenten protegir les criatures de la veritat, però les petites ja comencen a captar el que s'està coent entre bastidors. La innocència de les nenes contrasta amb el pes dels secrets que circulen entre les rentadores i les parets del poble.

La conversa entre la Teresa, la Genisa i la Bonanada destapa més rumors: relacions prohibides, matrimonis de conveniència, drets feudals com el delme i fins i tot el dret de cuixa. Tot plegat evidencia el malestar creixent i la voluntat de canvi que s'estén per la contrada. I, com si no fos prou, una escena aparentment trivial es transforma en urgència absoluta quan es crema la casa de la Bonanada. Tothom es mobilitza per ajudar-la, però amb por que la senyora ho descobreixi i li faci pagar una "àrsià" (una multa per incendi). La comunitat mostra, una vegada més, la seva solidaritat davant l'amenaça feudal.

ESCENA 6 – ELS AMANTS

En aquest episodi carregat d'emoció i tensió, el safareig es torna a convertir en escenari clau, però ara no per fer safareig social, sinó per viure un moment d'intimitat entre dos cors units en secret: l'Elisenda i en Guillem.

En Guillem, senzill i apassionat, li ofereix a l'Elisenda un petit banquet i, sobretot, un somni: fugir junts per unir-se a la revolta remença i aconseguir la llibertat. L'Elisenda, tot i les seves pors i responsabilitats, accepta.

Les filles, sense ser vistes, ho escolten tot i comparteixen la il·lusió del canvi. Però el destí juga brut: dues criades de la baronessa descobreixen el pla i intenten fer xantatge. Aquí emergeix un altre tema central de l'obra: la dificultat de mantenir l'esperança en un món de vigilància, por i desigualtats.

La situació esclata amb l'arribada del Bernat, marit d'Elisenda i home de confiança de la baronessa. Amb ell, l'escena culmina en un enfrontament tens i visceral. El conflicte entre en Guillem i en Bernat no és només amorós, sinó també polític i social. Representen dues maneres d'entendre el món: el conformisme còmplice del sistema feudal, i la resistència que busca un futur millor.

ESCENA 7 - NAIXEMENT DE LA LLIBERTAT

En un dels espais més amagats del castell, allà on només s'hi mouen criades i secrets, comença a gestar-se una nova esperança. La germana de Pere Joan Sala, envoltada de dones de confiança, entra en treball de part. Sense temps ni luxes, sense cap altra cosa que les mans i els cossos de dones que saben com acompanyar la vida, comença el ritual del naixement.

Aquest no és només un part. És un acte de rebel·lia. Un naixement ocult, protegit de la mirada del poder, però ple de llum.

ESCENA 8. L'ESPERANÇA DE LA LLIBERTAT

En els jardins del castell, entre feines aparentment quotidianes i rialles compartides, tres criades es refugien en la conversa i les petites llibertats robades: un mos a una poma, un sospir d'amor, una queixa del futur imposat. Però darrere els matalassos s'amaga una altra realitat: la Maria, protegint una criatura acabada de néixer, la filla de Coloma Sala.

Aquest nadó, anomenada Llibertat, és més que una nena: és símbol i esperança. Una nova vida que s'enfronta, ja des del primer instant, al jou de la propietat i la por. La Maria sap que si vol salvar-la, ha de fugir, i les criades, sorpreses però valentes, es converteixen en còmplices d'un gest profundament revolucionari.

Quan en Llorenç i en Sebastià irrompen a escena, buscant la criatura com si fos un tresor robat, es fa evident el conflicte: el domini d'una noblesa que creu posseir fins i tot els nadons, contra el desig urgent d'alliberar-se'n. Però el crit de la llibertat ja ha nascut, literalment, i comença a caminar entre la palla, els cossos i la complicitat de les dones que s'aixequen, una vegada més, per defensar el que és just.

ESCENA 9 - LA CRIDA DE LA REVOLTA

A les portes del castell, la tensió esclata. La injustícia acumulada durant generacions ha arribat al seu límit. Pagesos i senyors s'enfronten en una baralla que no és només de cossos, sinó de mons. Amb força, coratge i determinació, els pagesos encapçalats per Pere Joan Sala s'imposen, i el crit de llibertat ressona més fort que mai.

Pere Joan Sala fa una crida clara i valenta: és hora d'anar cap a Barcelona, d'unir forces per una nova era.

És el moment de la celebració. És el moment de caminar plegats. Amb la força en una mà, el puny alçat i la família al costat. La revolta ja no és un somni; és un moviment imparable.

QUÈ EREN ELS MALS USOS I LA REMENÇA

Els pagesos anomenats "de remença" eren aquells que havien de pagar una quantitat (la remença) per poder deslliurar-se de la dependència dels seus senyors. Aquesta quantitat generalment estava fora del seu abast. Mentrestant, estaven sotmesos a una sèrie de lleis clarament abusives anomenades "mals usos", les més importants de les quals, a part de la pròpia de remença que acabem de comentar, eren les següents:

- Intestia: Penalitzava al pagès que moria sense fer testament
- Eixorquia: S'aplicava sobre el pagès que no tenia descendència
- Cugucia: Castigava al pagès la muller del qual era culpable d'adulteri
- Àrsia: Pagament del pagès als senyors en cas d'incendi de les terres o del mas
- Ferma d'espoli forçada: Exacció d'una part dels béns del pagès quan garantia el dot de la muller amb el mas.

S'ha escrit molt sobre l'asfixiant situació del pagès de remença a causa dels mals usos, una mena de situació servil més propera a l'esclavitud que al que entenem com a pagesia lliure. L'adscripció del camperol a la terra, arreu d'Europa, i els usos senyorials van ser vistos per la historiografia sorgida de la Revolució Francesa com una mostra més de la crueltat mostrada pels senyors.